

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра спеціально-правових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор інституту

О.О. Ляшко
_____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

за спеціальністю 081 Право
спеціалізації Правознавство
Навчально-науковий гуманітарний інститут

Київ - 2019 рік

Робоча програма навчальної дисципліни "Актуальні проблеми спадкового права" складена для здобувачів вищої освіти відповідно до програми підготовки фахівців за спеціальністю 081 Право ступеня вищої освіти "Магістр" денної та заочної форми навчання

Розробник: Губарев Сергій Володимирович, доцент кафедри спеціально-правових дисциплін Навчально-наукового гуманітарного інституту Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, кандидат юридичних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри спеціально-правових дисциплін
Протокол від 10 жовтня 2019 р.

Завідувач кафедри спеціально-правових дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Право інтелектуальної власності на твори, виконання, фоно- і відеограми, програми організацій мовлення, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, раціоналізаторські пропозиції, наукові відкриття, компонування інтегральних мікросхем, селекційні досягнення, комерційні найменування, торговельні марки, географічні зазначення, комерційні найменування виникає відповідно до чинного законодавства у результаті створення перелічених об'єктів. Це право становлять особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності, що першочергово належать творцям.

Від результатів інтелектуальної праці залежить майбутнє суспільства і кожної окремо взятої держави. Наприклад, більше 30% валового річного доходу США складає продукція, що є результатом інтелектуальної праці. Тому кожна держава прагне стимулювати інтелектуальну діяльність, зокрема, і правовими засобами, а також підвищувати правову культуру у сфері інтелектуальної власності.

Мета викладання дисципліни «Інтелектуальна власність» полягає у підготовці висококваліфікованих фахівців, які володіють теоретичними і практичними правовими знаннями у сфері інтелектуальної власності, відповідними вміннями і навичками застосування цих знань у практичній діяльності, а також у формуванні у студентів правових знань, правової професійної культури, вміння аналізувати правові ситуації і приймати обґрунтовані рішення.

Завданнями вивчення дисципліни є поглиблене вивчення правового регулювання відносин інтелектуальної власності.

Зазначена навчальна дисципліна покликана розширити знання здобувачів вищої освіти про об'єкти та суб'єктів права інтелектуальної власності, особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності, про управління у цій сфері та сприяти ознайомленню з проблемними питаннями права інтелектуальної власності, рекомендаціями щодо їх вирішення.

Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

– законодавство, яке регулює відносини інтелектуальної власності, та його проблеми;

- міжнародні угоди у сфері інтелектуальної власності;
- особливості правового статусу суб'єктів права інтелектуальної власності;
- компетенцію органів управління у сфері інтелектуальної власності;
- особливості договорів у сфері інтелектуальної власності;
- способи захисту прав інтелектуальної власності;
- особливості захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності;
- судову практику вирішення спорів щодо прав на об'єкти інтелектуальної власності;

уміти:

- застосовувати правові норми у процесі професійної діяльності;
- вирішувати проблемні правові ситуації, що виникають у сфері інтелектуальної власності;
- аналізувати матеріали судової практики, що стосуються відносин інтелектуальної власності;
- захищати права інтелектуальної власності.

У програмі дисципліни акцентовано на проблемах інтелектуальної власності та захисті прав інтелектуальної власності.

Зв'язок із суміжними дисциплінами визначається подальшим поглибленням правових знань у сфері інтелектуальної власності, набутих у процесі вивчення «Теорії держави і права», «Адміністративного права», «Цивільного права», «Цивільного процесу», «Господарського права», «Господарського процесу», «Кримінального права».

Знання та вміння, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність», необхідні для професійної та практичної підготовки фахівця-юриста.

Основні питання до курсу:

1. Поняття права інтелектуальної власності. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності.
2. Державна система охорони права інтелектуальної власності.
3. Повноваження Державної служби інтелектуальної власності.
4. Основні проблеми охорони та захисту права інтелектуальної власності в Україні. Фактори масових порушень права інтелектуальної власності в Україні.
5. Принципи та функції права інтелектуальної власності.
6. Основні напрямки вдосконалення законодавства України у сфері інтелектуальної власності.
7. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.
8. Підстави виникнення (набуття) права інтелектуальної власності.
9. Особисті немайнові права інтелектуальної власності.
10. Майнові права інтелектуальної власності.
11. Строк чинності прав інтелектуальної власності.
12. Права інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку з виконанням трудового договору та за замовленням.
13. Наслідки порушення права інтелектуальної власності. Захист права інтелектуальної власності судом.
14. Поняття і етапи розвитку авторського права.
15. Джерела авторського права.
16. Загальна характеристика Закону України «Про авторське право і суміжні права».
17. Діяльність ДП «Українське агентство з авторських та суміжних прав».
18. Розвиток законодавства України в сфері авторського права та суміжних прав.
19. Об'єкти авторського права. Твори, які не є об'єктами авторського права.
20. Суб'єкти авторського права. Первинне і похідне авторське право.
21. Співавторство. Нероздільне і роздільне співавторство. Умови співавторства.

22. Виникнення авторського права. Особисті немайнові права автора.
23. Майнові права автора.
24. Твір: поняття, ознаки, його використання.
25. Аудіовізуальний твір та інтерв'ю як об'єкти авторського права.
26. Авторське право та охорона інтересів фізичної особи, яка зображена на фотографіях та в інших художніх творах.
27. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір. Правові наслідки закінчення строку чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір.
28. Поняття та етапи розвитку суміжних прав.
29. Законодавство України у сфері суміжних прав.
30. Діяльність ДП «Інтелзахист».
31. Об'єкти та суб'єкти суміжних прав.
32. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав.
33. Виконання як об'єкт суміжних прав.
34. Фонограма, відеограма як об'єкт суміжних прав.
35. Передача організації мовлення як об'єкт суміжних прав.
36. Використання виконання.
37. Використання фонограми, відеограми.
38. Використання передачі (програми) організації мовлення.
39. Строки чинності суміжних майнових прав.
40. Вільне використання об'єктів авторського права та суміжних прав.
41. Захист авторського права і суміжних прав.
42. Поняття та етапи розвитку права промислової власності.
43. Загальна характеристика законодавства України в сфері промислової власності.
44. Об'єкти промислової власності.
45. Придатність винаходу, корисної моделі та промислового зразка для набуття права інтелектуальної власності на них.

46. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Умови та порядок видачі патенту. Строк дії патенту.
47. Суб'єкти права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель і промисловий зразок.
48. Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
49. Строк чинності та дострокове припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
50. Правові наслідки припинення чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
51. Відновлення чинності достроково припинених виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
52. Визнання прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок недійсними. Право попереднього користувача на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
53. Право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
54. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.
55. Право інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин.
56. Поняття та правова охорона комерційного найменування.
57. Майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування. Припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування.
58. Поняття торговельної марки. Суб'єкти права інтелектуальної власності на торговельну марку.
59. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на торговельну марку. Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку.
60. Строк чинності та дострокове припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку.

61. Визнання прав інтелектуальної власності на торговельну марку недійсними.
Право попереднього користувача на торговельну марку.
62. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення.
63. Поняття комерційної таємниці. Майнові права інтелектуальної власності на комерційну таємницю.
64. Охорона комерційної таємниці органами державної влади.
65. Правові аспекти здійснення оцінки вартості об'єкта права інтелектуальної власності.
66. Види порушень права інтелектуальної власності.
67. Види відповідальності за порушення права інтелектуальної власності.
68. Питання створення в Україні патентного суду.
69. Державні інспектори з питань інтелектуальної власності Державної служби інтелектуальної власності.

ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Загальні положення про інтелектуальну власність

Лекційні питання

1. Інтелектуальна діяльність та її місце в соціально-економічному розвитку суспільства
2. Види інтелектуальної діяльності.
3. Особливості літературної діяльності.
4. Науково-технічна діяльність.
5. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.
6. Становлення системи правової охорони результатів інтелектуальної власності.
7. Поняття права інтелектуальної власності.
8. Види права інтелектуальної власності.

Тема 2. Право інтелектуальної власності в Україні

Лекційні питання

1. Становлення і розвиток законодавства України про інтелектуальну власність.
2. Загальні положення законодавства України про інтелектуальну власність.
3. Авторське право і патентне право: спільне і відмінність.
4. Інтелектуальна власність України та її вплив на соціально-економічний розвиток держави.
5. Державне управління інтелектуальною власністю.

Тема 3. Об'єкти права інтелектуальної власності

Лекційні питання

1. Об'єкти авторського права.
2. Об'єкти суміжних прав.
3. Об'єкти промислової власності.
4. Об'єкти засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Тема 4. Об'єкти нетрадиційних рішень

Лекційні питання

1. Об'єкти наукових відкриттів.
2. Об'єкти раціоналізаторських пропозицій.
3. Об'єкти захисту від недобросовісної конкуренції.

Тема 5. Суб'єкти права інтелектуальної власності

Лекційні питання

1. Загальні положення.
2. Автори - творці об'єктів права інтелектуальної власності.
3. Заявники.
4. правонаступники як суб'єкти права інтелектуальної власності.

Тема 6. Оформлення прав інтелектуальної власності на об'єкти інтелектуальної власності

Лекційні питання

1. Виникнення права інтелектуальної власності на твори науки, літератури і мистецтва та об'єкти суміжних прав.
2. Оформлення прав інтелектуальної власності на об'єкти промислової власності.
3. Заявка на засоби індивідуальних учасників цивільного обороту, товарів і послуг.
4. Видача охоронного документа на об'єкт інтелектуальної власності.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Загальні положення про інтелектуальну власність

Завдання 1:

1. Дайте визначення законодавства у сфері інтелектуальної власності.
2. Складіть перелік нормативно-правових актів, що регулюють відносини, що виникають у сфері інтелектуальної власності. Зробіть класифікацію за наступними критеріями:
 - загальне законодавство;
 - спеціальне законодавство;
 - спеціальне законодавство, що забезпечує функціонування державної системи охорони та захисту права інтелектуальної власності;
 - спеціальне законодавство в сфері авторського права;
 - спеціальне законодавство в сфері промислової власності.

Завдання 2:

Зробіть моніторинг наукових та науково - практичних періодичних видань («Право України», «Держава і право», «Підприємництво, господарство і право» тощо) та підготуйте перелік публікацій с теми. Визначить основні напрями наукових дискусій.

Завдання 3:

Складіть схему державної системи охорони права інтелектуальної власності.

Тема 2. Право інтелектуальної власності в Україні

Завдання 1:

Зробіть моніторинг наукових та науково - практичних періодичних видань («Право України», «Держава і право», «Підприємництво, господарство і право» тощо) та підготуйте перелік публікацій с теми. Визначить основні напрями наукових дискусій.

Завдання 2:

Ознайомтесь зі змістом Постанови Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування». Як оцінюється стан охорони та захисту права інтелектуальної власності сьогодні? Які питання підлягають вирішенню?

Завдання 3:

Ознайомтесь зі змістом статті Ю. Л. Бошицького «Роль права у створенні й охороні об'єктів інтелектуальної власності». Знайдіть відповіді на запитання:

- Хто з вчених-юристів займається дослідженням питань охорони та захисту інтелектуальної власності?
- Від чого залежить якість законів? Чи можна вважати «якісним» законодавство України у сфері інтелектуальної власності?
- Яким умовам має відповідати законодавство у сфері інтелектуальної власності? Чи відповідає цим умовам законодавство України?
- Яким чином питання законодавчого забезпечення охорони та захисту інтелектуальної власності пов'язано з інтеграцією України до світового співтовариства?
- У чому бачить автор недосконалість правового регулювання таких об'єктів як службовий винахід? торговельна марка? комерційне (фірмове) найменування? комерційна таємниця? Відображуючи позицію автора, зазначте, чи змінилася ситуація з моменту написання статті.
- Які засоби оптимізації права інтелектуально власності виділяє автор? Чи реалізовані вони сьогодні?

Тема 3. Об'єкти права інтелектуальної власності

Завдання 1:

1. Зробіть перелік нормативно-правових актів, що регулюють відносини в сфері авторського права.
2. Проаналізуйте зміни, що були внесені до цих нормативно-правових актів протягом останніх років (включаючи прийняття нового законодавства).
3. Ознайомтесь зі станом законопроектної діяльності у зазначеній сфері (див., зокрема, законопроектами, що подані до розгляду до Верховної Ради України, постанови Кабінету Міністрів України про затвердження орієнтовних планів законопроектних робіт).
4. Зробіть висновки щодо основних тенденцій розвитку законодавства у сфері авторського права.

Завдання 2:

Зробіть моніторинг наукових та науково - практичних періодичних видань («Право України», «Держава і право», «Підприємництво, господарство і право» тощо) та підготуйте перелік публікацій с теми. Визначить основні напрями наукових дискусій.

Завдання 3:

1. Дайте визначення авторської винагороди. У чому полягає її значення?
2. Дайте відповіді на запитання:
 - Яким чином визначається розмір авторської винагороди.
3. Визначте, у чому полягають проблемні моменти забезпечення виплати авторської винагороди.

Тема 4. Об'єкти нетрадиційних рішень

Завдання 1:

Складання заявки на одержання охоронного документу на топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.04.2005 року № 247 «Про затвердження Інструкції про порядок ознайомлення будь-якої особи з матеріалами заявки на об'єкт права інтелектуальної власності»

Наказ Міністерства освіти і науки України від 18.04.2002 року № 260 «Про затвердження Правил складання, подання та розгляду заявки на реєстрацію топографії інтегральної мікросхеми»

Наказ Мінагрополітики України від 26.04.2007 року № 287 «Про затвердження Правил складання та подання заявки на сорт рослин»

Завдання 2:

Ознайомтесь зі змістом наступних нормативно-правових актів::

- Закон України від 21.04.1993 року № 3116-ХІІ «Про охорону прав на сорти рослин»
- Закон України від 05.11.1997 року № 621/97-ВР «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем»
- Закон України від 15.12.1993 року № 3691-ХІІ «Про племінну справу у тваринництві»

Завдання 3:

Зробить таблицю: «Отримання охоронного документу/альтернативні можливості надання охорони» нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності з наступними колонками:

- визначення об'єкту;
- вид охоронного документу;
- умови патентоздатності (патентоспроможності);

- витрати;

- строк та умови охорони.

Визначить етапи отримання охоронного документу.

Визначить, у чому полягає експертиза об'єктів промислової власності, її етапи.

Тема 5. Суб'єкти права інтелектуальної власності

Завдання 1:

1. Зробіть перелік нормативно-правових актів, що регулюють відносини в сфері авторського права.

2. Проаналізуйте зміни, що були внесені до цих нормативно-правових актів протягом останніх років (включаючи прийняття нового законодавства).

3. Ознайомтесь зі станом законопроектної діяльності у зазначеній сфері (див., зокрема, законопроектами, що подані до розгляду до Верховної Ради України, постанови Кабінету Міністрів України про затвердження орієнтовних планів законопроектних робіт).

4. Зробіть висновки щодо основних тенденцій розвитку законодавства у сфері авторського права.

Завдання 2:

Зробіть моніторинг наукових та науково - практичних періодичних видань («Право України», «Держава і право», «Підприємництво, господарство і право» тощо) та підготуйте перелік публікацій с теми. Визначить основні напрями наукових дискусій.

Завдання 3:

1. Дайте визначення авторської винагороди. У чому полягає її значення?

2. Дайте відповіді на запитання:

- Яким чином визначається розмір авторської винагороди.

3. Визначте, у чому полягають проблемні моменти забезпечення виплати авторської винагороди.

Тема 6. Оформлення прав інтелектуальної власності на об'єкти інтелектуальної власності

Завдання 1

1. Зробіть перелік нормативно-правових актів, що регулюють відносини в сфері промислової власності.

2. Проаналізуйте зміни, що були внесені до цих нормативно-правових актів протягом останніх років (включаючи прийняття нового законодавства).

3. Ознайомтесь зі станом законопроектної діяльності у зазначеній сфері (див., зокрема, законопроектами, що подані до розгляду до Верховної Ради України, постанови Кабінету Міністрів України про затвердження орієнтовних планів законопроектних робіт).

4. Зробіть висновки щодо основних тенденцій розвитку законодавства у сфері промислової власності.

Завдання 2

Зробіть конспект відповідних глав книги О. О. Пілипенка «Право винахідника» (Пилипенко А.А. Право изобретателя. – М.: «Статут», 2001. – 688 с. (Классика российской цивилистики)).

Дайте відповіді на запитання:

- в чому полягає соціальне значення винаходу?
- в чому полягають особливості розвитку патентного права в різних країнах світу?
- які виділяють періоди розвитку патентного права?

Завдання 3:

Зробить моніторинг наукових та науково - практичних періодичних видань («Право України», «Держава і право», «Підприємництво, господарство і право» тощо) та підготуйте перелік публікацій с теми. Визначить основні напрями наукових дискусій.

НАВЧАЛЬНО - МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ КОНТРОЛЮ

Орієнтовні форми контролю знань на семінарських та практичних заняттях:

- доповідь (виступ на задану тему);
- доповнення доповіді;
- вирішення задачі;
- експрес опитування;
- колоквіум;
- участь в дискусії;
- виконання самостійної роботи;
- тестування;
- реферат (письмова робота на задану тему із планом, списком літератури та висновками);
- письмове рецензування наукової статті;
- анотація наукової статті;
- підсумкова контрольна робота.

У випадку відсутності здобувача вищої освіти на лекції або семінарському занятті він **зобов'язаний** відпрацювати пропущене заняття через усне опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача) або відпрацювати пропущене заняття протягом одного тижня з моменту його появи.

Критерії оцінок. При оцінювання якості навчання враховуються наступні компоненти:

1. рівень знань (глибина і міцність, користування понятійним апаратом, послідовність і точність відповіді);
2. навички самостійної роботи (опрацювання додаткової літератури, робота з із законодавством).

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-о бальною системою.

"А" 90-100 (відмінно) - повне системне викладення отриманих знань. Припускаються одиничні несуттєві помилки, які самостійно виправляються здобувачем вищої освіти. Виділення істотних ознак навчальної дисципліни, що вивчається за допомогою аналізу і синтезу, виявлення причинних зв'язків, формулювання висновків і узагальнень, вільне оперування відомими фактами і відомостями. Виявлення пізнавальної активності, пізнавально-творчого інтересу до навчальної дисципліни, що вивчається.

"В-С" 80-89; 75-79 (добре) - повне системне викладення отриманих знань. Припускаються одиничні несуттєві помилки, які виправляються здобувачем вищої освіти при вказівці викладача на помилку. Виділення істотних ознак навчальної дисципліни, що вивчається, за допомогою аналізу і синтезу, виявлення причинних зв'язків, формулювання висновків і узагальнень, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки. Підтвердження вивченого відомими фактами і відомостями.

"D-E" 66-74; 60-65 (задовільно) - Неповне викладення одержаних знань, що не перешкоджає засвоєнню наступного програмного матеріалу. Припускаються окремі суттєві помилки, які виправляються за допомогою викладача. Утруднення при виділенні суттєвих ознак навчальної дисципліни, що вивчається, а також при виявленні причинних зв'язків і формулюванні висновків.

"FХ" 30-59 (незадовільно) - Неповне, нелогічне, безсистемне викладення навчального матеріалу, суттєві помилки, які не виправляються навіть за допомогою викладача. Повне незнання або нерозуміння навчального матеріалу (здобувач вищої освіти не може відповісти на жодне поставлене запитання). Недостатня самостійність - здобувач вищої освіти потребує додаткових запитань від викладача при відповіді на поставлене питання. Пасивність та відсутність пізнавального інтересу до навчального предмету, що вивчається. Відсутність уваги на заняттях та інтересу до обраної професії.

ОСНОВНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ТА ЛІТЕРАТУРА

Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.

Кодекси України

Цивільний кодекс України // Офіційний вісник України. — 2003. — № 11.-Ст. 461.

Цивільний кодекс Української РСР від 18 липня 1963 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. — 1963. — № 30. Ст. 463.

Цивільний процесуальний кодекс України від 18 липня 1963 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. — 1963. — № 30. Ст. 464.

Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 25—26. — Ст. 131.

Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. — 1984. — Додаток до № 51. - Ст. 1123.

Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. — 1971. — № 50. — Ст. 375.

Митний кодекс України від 12 грудня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 38-39. - Ст. 288.

Господарський кодекс України // Офіційний вісник України, — 2003. -М» П. -Ст. 462.

Господарський процесуальний кодекс України від 21 червня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 36. - Ст. 188.

«Про економічну самостійність Української РСР» від 3 серпня 1990 р № 142-ХІІ // Відомості Верховної Ради *Української РСР*. — 1990 - №34. - Ст. 499.

«Про мови в Українській РСР» від 28 жовтня 1989 р. № 8312-Х! // Відомості Верховної Ради Української РСР. — 1989. — № 45. — Ст.631.

«Про власність» від 7 лютого 1991 р. № 697-ХП // Відомості Верховної Ради Української РСР. - 1991. - № 20. - Ст. 249.

«Про підприємництво» від 7 лютого 1991 р. № 698-ХП // Відомості Верховної Ради Української РСР. — 1991. — № 14. — Ст. 168.

«Про підприємства в Україні» від 27 березня 1991 р. № 887-ХІІ // Відомості Верховної Ради Української РСР. — 1991. — № 24. — Ст. 272.

«Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16 квітня 1991 р. № 959-ХІІ // Відомості Верховної Ради Української РСР. — 1991. — № 29. - Ст. 377.

«Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р. № 1560-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 47. — Ст. 646.

«Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. № 1576-ХН // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 49. — Ст. 682.

«Про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності» від 13 грудня 1991 р. № 1977-ХІІ, від 1 грудня 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 2—3. — Ст. 20.

«Основи законодавства України про культуру» від 12 лютого 1992 р. № 217-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 21. — Ст. 294.

«Про інформацію» від 2 жовтня 1992 р. № 2657-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1992. - № 48. — Ст. 650.

«Про охорону атмосферного повітря» від 16 жовтня 1992 р. № 2707-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 50. — Ст. 678.

«Про основи містобудування» від 16 листопада 1992 р. № 2780-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 52. — Ст. 683.

«Про охорону прав на сорти рослин» в редакції Закону України від 17 січня 2002 р. № 2986-Ш // Офіційний вісник України. - 2002. - № 7. — Ст. 278; Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 23. - Ст. 163.

«Про науково-технічну інформацію» від 25 червня 1993 р. № 3322-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 33. — Ст. 345.

«Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 1 червня 2000 р. № 1771-Ш із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 21 грудня 2000 р. № 2188-111 // Відомості Верховної Ради України. -2001. - № 8. - Ст. 37.

«Про охорону прав на промислові зразки» від 15 грудня 1993 р. № 3699-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1994. - № 8. -Ст. 37; 2001. - № 8. - Ст. 37.

«Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15 грудня 1993 р. № 3688-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1994. - № 7. -Ст. 36; 2001. - № 8. - Ст. 37.

«Про насіння» від 15 грудня 1993 р. № 3690-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 2. — Ст. 5.

«Про племінне тваринництво» від 15 грудня 1993 р. № 3691 -ХІІ від 21 грудня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 6. - Ст. 37. *i*

«Про телебачення і радіомовлення» від 21 грудня 1993 р. № 3759-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 10. — Ст. 43.

«Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» від 22 жовтня 1997 р. № 595/97-ВР // Голос України. — 1997. — 14 листопада.

«Про авторське право і суміжні права» від 11 липня 2001 р. № 2627-Ш // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 43. — Ст. 214.

«Про державну таємницю» від 21 січня 1994 р. № 3855-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 16. — Ст, 93.

«Про захист інформації в автоматизованих системах» від 5 липня 1994 р. № 80/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1994. -№ 31. - Ст. 286.

«Про інформаційні агентства» від 28 лютого 1995 р. - № 74/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1995. - № 13. - Ст. 83.

Основні джерела

«Про наукову і науково-технічну експертизу» від 10 лютого 1995 р. № 51/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1995. - № 9. - Ст. 56.

«Про приєднання України до Міжнародної конвенції по охороні нових сортів рослин» від 2 червня 1995 р. № 209/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1995. — № 22. — Ст. 168.

«Про ратифікацію Договору про закони щодо товарних знаків» від 13 жовтня 1995 р. № 380/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1995. -№37. -Ст. 281.

«Про режим іноземного інвестування» від 19 березня 1996 р. № 93/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 19. — Ст. 80.

«Про лікарські засоби» від 4 квітня 1996 р. № 123/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 22. - Ст. 86.

«Про захист від недобросовісної конкуренції» від 7 червня 1996 р. № 236/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 36. — Ст. 164.

«Про рекламу» від 3 липня 1996 р. № 270/96 // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 39. - Ст. 181.

«Про видавничу справу» від 5 червня 1997 р. № 318/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 32. — Ст. 206.

«Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» від 23 вересня 1997 р. № 540/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 50. — Ст. 302.

«Про професійних творчих працівників та творчі спілки» від 7 жовтня 1997 р. № 554/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1997. -№ 52. - Ст. 312.

«Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» від 5 листопада 1997 р. № 621/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. —1998. - № 8. - Ст. 28; 2001. - № 8. - Ст. 37.

«Про кінематографію» від 13 січня 1998 р. № 9/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 22. — Ст. 114.

«Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» від 16 листопада 1992 р. № 2782-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 1. — Ст. 1.

«Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» від 23 грудня 1998 р. № 353-XIУ // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 5-6. - Ст. 46.

«Про національну програму інформатизації» від 4 лютого 1998 р. № 74/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 27-28. - Ст. 181.

«Про охорону прав на зазначення походження товарів» від 16 червня 1999 р. № 752-XIУ // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 32. - Ст. 267, 2001. - № 8. - Ст. 37.

«Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини» від 23 грудня 1997 р. № 771/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 19. - Ст. 98.

«Про внесення змін до деяких законів України з питань інтелектуальної власності» від 21 грудня 2000 р. № 2188-Ш. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 8. — Ст. 37.

«Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів і фонограм» від 23 березня 2000 р. № 1587-III // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 5-6. — Ст. 46.

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за порушення прав на об'єкти права інтелектуальної власності» від 5 квітня 2001 р. № 2362 // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 23. - Ст. 117.

«Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12 липня 2001 р. № 2658-III // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 47. - Ст. 251.

«Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування» від 17 січня 2002 р. // Офіційний вісник України. — 2002. — № 7. — Ст. 276.

«Про податок на додану вартість» від 3 квітня 1997 р. № 168/97 зі змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. — 1997. - № 21. - Ст. 156.

«Про оподаткування прибутку підприємств» від 22 травня 1997 р. № 283/97-ВР, зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. - 1997. — № 27.

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за порушення прав на об'єкти права інтелектуальної власності» від 5 квітня 2001 р. // Інтелектуальна власність. — 2001. - № 4.

«Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм» від 23 березня 2000 р. // Інтелектуальна власність. — 2001. — №4.

«Про внесення змін до деяких законів України щодо охорони прав на зазначення походження товарів» від 15 листопада 2002 р. // Інтелектуальна власність — 2002. — № 1.

«Про внесення змін до Декрету Кабінету Міністрів України «Про державне мито» від 15 листопада 2001 р. // Інтелектуальна власність — 2002. - № 1.

«Про особливості державного регулювання суб'єктів господарювання, пов'язані з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування» від 7 січня 2002 р. // Інтелектуальна власність. - 2002. — № 2—3.

«Про інноваційну діяльність» від 14 липня 2002 р.

«Про внесення змін до деяких законів України з питань інтелектуальної власності» від 4 липня 2002 р. // Інтелектуальна власність. — 2002. - № 11.

ПОСТАНОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

«Про проголошення незалежності України» від 24 серпня 1991 р. № 1427-ХН // Відомості Верховної Ради України. - 1991. — № 38. - Ст. 502.

«Про Державний Герб України» від 19 лютого 1992 р. № 2137-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 40. — Ст. 592.

«Про реалізацію Закону «Про економічну самостійність Української РСР» від 3 серпня 1990 р. № 143-ХН // Відомості Верховної Ради Української РСР. - 1990. - 34. Ст. 500.

УКАЗИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

«Про зміни у структурі центральних органів виконавчої влади» від 5 грудня 1999 р. № 1573/99 // Офіційний вісник України. — 1999. — а 50. - Ст. 2435.

«Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні» від 27 квітня 2001 р. № 285/2001. // Урядовий кур'єр. - 2001. - 5 травня. — № 79.

«Тимчасове положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій». Затверджене Указом Президента України від 18 вересня 1992 р. № 479/92 // Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика. Промислова власність. - Т. 3: - К.: Ін Юре, 1999. - С. 212-215.

«Про невідкладні заходи щодо посилення захисту права інтелектуальної власності в процесі виробництва, експорту, імпорту та розповсюдження дисків для лазерних систем зчитування» від 30 січня 2002 р. // Інтелектуальна власність. — 2002. — № 1.

«Про Всеукраїнське агентство авторів» від 5 жовтня 2002 р. // Інтелектуальний капітал — 2002. — № 2.

«Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні» від 27 квітня // Інтелектуальна власність — 2001. — № 4.

ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

«Про утворення у складі Міністерства освіти і науки Державного департаменту інтелектуальної власності» від 4 квітня 2000 р. № 601. // Офіційний вісник України. — 2000. — № 14. — Ст. 568.

«Про затвердження Положення про Державний департамент інтелектуальної власності» від 20 червня 2000 р. № 997 // Офіційний вісник України. - 2000. - № 25. - Ст. 1060.

«Про затвердження розміру винагороди (роялті) за використання опублікованих з комерційною метою фонограм і відеограм та порядок їх виплати» від 18 січня 2003 р., № 71.

«Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав» 18 січня 2003 р., № 72 // Офіційний вісник України. — 2003. — № 4. — Ст. 129.

«Про мінімальні ставки авторської винагороди за використання творів літератури і мистецтва» від 18 листопада 1994 р. № 784 // Збірник постанов Уряду України. — 1995. — № 2. - Ст. 33.

«Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір» від 27 грудня 2001 р. № 1756 // Офіційний вісник України. - 2001. - № 52. - Ст. 2369.

«Положение о фирме» от 22 июня 1927 г. // Известия ВЦ И К Союза ССР от 8 июля 1927 г.

«Про затвердження Положення про порядок виробництва, зберігання, продажу контрольних марок та маркування примірників аудіовізуальних творів та фонограм» від 13 жовтня 2000 р. // Інтелектуальна власність — 2001. — № 4.

«Про затвердження Положення про порядок зберігання та знищення немаркованих примірників аудіовізуальних творів та фонограм» від 13 жовтня 2000 р. // Інтелектуальна власність — 2001. — № 4.

«Про затвердження Положення про порядок зберігання та перевезення територією України немаркованих примірників аудіовізуальних творів та фонограм» від 13 жовтня 2000 р. // Інтелектуальна власність — 2001. - № 4.

«Про затвердження Положення про Єдиний реєстр одержувачів контрольних марок» від 13 жовтня 2000 р. // Інтелектуальна власність — 2001. - № 4.

«Про затвердження Положення про порядок сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності» від 22 травня 2001 р. // Інтелектуальна власність — 2001. — № 7.

«Про затвердження мінімальних ставок авторської винагороди /роялті/ за публічне виконання, публічний показ, публічне сповіщення або ретрансляцію /повторне публічне сповіщення/ творів науки, літератури і мистецтва» від 18 січня 2003 р. // Інтелектуальна власність — 2003. - № 2.

МІЖНАРОДНІ КОНВЕЦІЇ, УГОДИ ТА ДОГОВОРИ

Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. Паризький Акт від 24 липня 1971 р., змінений 2 жовтня 1979 р.

Всесвітня конвенція про авторське право 1952 р.: Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика, — Науїс-практ. вид: У 4-х т. / За заг. ред. О. Д. Святоцького. — Т. 1: Право інтелектуальної власності. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 1999. — С. 243—262.

Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення // Інтелектуальна власність. — 2001. - № 2. - С. 71-75.

Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 р. // Інтелектуальна власність. - 2001. - № 2. - С. 81-85.

Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 р. // Інтелектуальна власність. — 2001. — № 2. — С. 76—

Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм (Женева, 29 жовтня 1971 р.). — Авторське право і суміжні права. Законодавство та судова практика. — 36, нормат. актів. — К.: Юрінком Інтер, 2003. — С. 171—174.

Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (Угода ТРІПС) // Інтелектуальна власність. — 1999. — № 5, 6, 7. С. 186-224.

Література для поглибленого вивчення курсу

1. *Авторське право і суміжні права. Європейський досвід: У 2-х книгах / За ред. А. С. Довгерта.* — Книга 1: Нормативні акти і документи. Європейська інтеграція України / Уклад. Р. В. Дроб'язко. — К.: Ін Юре, 2001. — 520 с. — Книга 2: Виступи, статті європейських спеціалістів / Уклад. В. С. Дроб'язко. - К.: Ін Юре, 2001. - 460 с.
2. *Авторское право Украины. Сборник нормативно-правовых актов / Под ред. В. В. Ситцевого.* — Издательство Агентства по защите прав авторов. Рес инкорпоралис, 1996. — 164 с.
3. *Азбука авторского права / Под ред. Е. В. Тарасовой.* — М., 1982.
4. *Азимов Ч. Н. Договорные отношения в области научно-технического прогресса.* — Харьков, 1981.
5. *Азимов Ч. Н. Основы патентного права Украины.* — Харьков, 1995.
6. *Андрощук Г. А., Крайнев П. П. Экономическая безопасность предприятия: Защита коммерческой тайны.* — Монография, — К.: Ін Юре, 2000. - 400 с.
7. *Андрощук Г., Крайнев П., Кавасс И. Право интеллектуальной собственности. Торговые аспекты.* — К.: Ін Юре, 2000. — 162 с.
8. *Андрощук Г. А., Работягова Л. И. Патентное право: правовая охрана изобретений.* — Учебное пособие. — К.: МАУП, 1999. — 212 с.
9. *Антимонов Б. С., Флейшниц Е. А. Авторское право.* — М., 1957.
10. *Антимонов Б. С., Флейшниц Е. А. Изобретательское право.* — М., 1960.
11. *Бадиця І. А. Авторське, винахідницьке право, право на відкриття і міжнародний захист авторських прав.* — К., 1997. — 107 с.
12. *Белов В. В., Витопись Г. В., Денисов Г. М. Интеллектуальная собственность. Законодательство и практика его применения: Учеб. пособие.* - М.: Юрист, 2002. - 288 с.
13. *Богуславский Ш. М. Вопросы авторского права в международных отношениях.* — М.: Наука, 1973. — 336 с.

14. *Богуславский М. М.* Патентные вопросы в международных отношениях. — М., 1962.
15. *Брамберг Г. В., Розов Б. С.* Интеллектуальная собственность: действительность переходного периода и рыночные перспективы. — М.: ИНИЦ, 1998. - 208 с.
16. *Брыжко В. М., Завгородний А. Ф., Пичкур А. В.* Лицензирование прав и патентование научно-технологической продукции. — К.: УААН, 1994. - 202 с.
17. *Бутнік-Сіверський О.* Інтелектуальний капітал: теоретичний аспект // Інтелектуальний капітал. — 2002, № 1. — С. 16—27.
18. *Введете* в интеллектуальную собственность // ВОИС, 1998. — 652 с.
19. *Венгеров А. Б.* Право и информация в условиях автоматизации управления. — М, 1978.
20. *Гаврмов Э. П.* Издательство и автор. Вопросы и ответы по авторскому праву. — М., 1981.
- їі. *Гаврилов Э. П.* Советское авторское право. Основные положения. Тенденции развития. — М.: Наука, 1984.
22. *Гераченко В.* Договір у правовідносинах при використанні інтелектуальної (промислової) власності// Інтелектуальна власність. — 2000, №4.-С. 12-17.
23. *Губарєв С. В.* Охорона інтелектуальної власності в Україні // Правова держава: напрямки та тенденції її розбудови в Україні: матеріали всеукраїнської науково- практичної конференції, м. Київ, 31 травня 2019 р. - К., - 2019. - С. 38-42.
24. *Губарєв С. В., Лісун Я. В., Лов'як О. О., Мотиль В. І.* Адміністративно-правовий захист прав інтелектуальної власності в Україні: Навчальний посібник за ред. *Губарєва С. В., Лов'яка О. О.* – К., ФОП Кандиба Т. П. – 2019. – 138 с.
25. *Губарєв С. В., Міловська Н. В.* Цивільне право України: посібник - Київ: Видавництво Ліра, К, 2019. - 272 с.
26. *Губарєв С. В., Заїка Ю. О., Лов'як О. О., Тімуш І. С.* Цивільне право України: схеми та роз'яснення: Навч. посібник – К.: ФОП Кандиба Т. П. - 2018. - 302 с.
27. *Дахно И. И.* Патентно-лицензионная работа. — К., 1996.

28. *Зінов В.* Проблеми комерціалізації результатів досліджень і розробок // Інтелектуальна власність. — 2000, № 3. — С. 35—42.

29. *Зінов В., Сафарун К.* Интеллектуальный капитал как базовая характеристика стоимости бизнеса // Інтелектуальна власність. — 2001, № 5-6. - С. 23-25.

30. *Захист прав інтелектуальної власності: Досвід Сполучених Штатів Америки.* — Зо. документів, матеріалів, статей. / За заг. ред. О. Д. Святоцького. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. — 368 с.

31. *Зобов'язальне право. Теорія і практика / За ред. О. В. Дзери.* — К., 1998.

32. *Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика.* Наук.-практ. вид.: У 4-х т. / За заг. ред. О. Д. Святоцького. — К.: Ін Юре, 1999.

33. *Інтелектуальна власність в Україні: проблеми теорії і практики: 36. наук, статей / За ред. Ю. С. Шемшученка, 10. Л. Бошицького.* — К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАЛ України, 2002. — 424 с.

34. *Інтелектуальна власність: словни и к-довідник / За заг. ред. О. Д. Святоцького.:* У 2-х т. - К.: Ін Юре, 2000.

35. *Интеллектуальная собственность (в двух книгах).* — Минск, 1997.

36. *Интеллектуальная собственность. Основные материалы / Перевод с английского.* — Новосибирск, 1993.

37. *Интеллектуальная собственность: Сборник типовых договоров.* — М.: ИНФРА-М, 1995. - 256 с.

38. *Интеллектуальная собственность: нормативно-правовые акты.* — Научно-практ. изд.: В 2-х т. / Под общ. ред. А. Д. Святоцького, В. П. Петрова. - К.: Ін Юре, 1999.

39. *Калятин В. О.* Интеллектуальная собственность (Исключительные права). Учебник для вузов. — М.: Издательство НОРМА (Издательская группа НОРМА - ИНФРА - М), 2000. - 480 с.

40. *Капица Ю. М.* Экспорт-импорт технологий: правовое регулирование. Национальная Академия Украины. Центр интеллектуальной собственности и передачи технологий. — К., 2000. — 106 с.

41. *Крайнев П. П., Работягова Л. /., Дятлик І. І.* Патентування винаходів в Україні / За ред. П. П. Крайнева: Монографія. — К/. Ін Юре, 2000. - 340 с.
42. *Кохановська О. В.* Правове регулювання у сфері інформаційних відносин. - К., 2001. — 212 с.
43. *Махагонова А. В.* Авторское право: Учеб. пособие. — М.: Юрид. лит., 1999. - 288 с.
44. *Мельник О. М.* Правова охорона знаків для товарів і послуг. — Ірпінь, 2000. - 135 с.
45. *Мельник О. М.* Проблеми охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності в Україні. — Харків, 2002. — 362 с.
46. *Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів.* Наук.-практ. вид. / За ред. О. Б. Бугнік-Сіверського: — К.: Ін Юре, 2000. - 348 с.
47. *Основи інтелектуальної власності.* — К.: Ін Юре, 1999. — 580 с.
48. *Охорона промислової власності в Україні: Монографія / За ред. О. Д. Святоцького, В. Л. Петрова.* — К.: Ін Юре, 1999. — 400 с.
49. *Охорона інтелектуальної власності: Нормативно-правові акти / За заг. ред. О. Д. Святоцького.* — К.: Концерн «Видавничий Дім сін Юре», 2004.- 1176 с.
50. *Підпригора О.* Проблеми системи законодавства України про інтелектуальну власність // Інтелектуальна власність. — 2000. — № 3. —
51. *Правовая охрана товарных знаков, фирменных наименований и географических указаний в Германии / Пер., ред. и коммент. Г. А. Ан-дрощука, А. П. Пахаренко.* — К.: Таксон, 1997. — 112 с.
52. *Практичний посібник з оподаткування нематеріальних активів.* Наук.-практ. вид. / За ред. О. Б. Бутнік-Сіверського. — К.: Ін Юре, 2000. - 348 с.
53. *Прахов />. Г., Зенкин Я. М.* Изобретательство и патентование. —К.: Техника, 1988. - 256 с.
54. *Промислова власність: Законодавчі та нормативні акти: У 3-х т. / Укладач П. М. Цибульов.* - К.: УкрГНТЕЛ, 1998. Т. І.: Законодавство України з питань промислової

власності — 138 с; Т. 2.: Відомчі нормативні акти України з питань промислової власності. — 310 с; Т. 3.: Міжнародні угоди з питань промислової власності. — 124 с.

55. *Соловьев Р. /?*. Авторское право: Комментарий к Закону Российской Федерации «Об авторском праве и смежных правах». — М.: Издательство «Ось-89», 2001. - 192 с.

56. *Цира А.* Франчайзинг и франчайзинговый договор. — К., 2002. — 240 с.

57. *Шестимиров А. А., Минаев А. А.* Промышленные образцы. — М., 1996. - 397 с.

58. *Шинкаренко М.* Показники доцільності у сфері охорони промислової власності: підсумки 2000 року // Інтелектуальна власність. — 2001. - № 4. - С. 14-26.

59. *Шишка Р. Б.* Охрана права интеллектуальной собственности: Авторско-правовой аспект. — Харків, 2002. — 368 с.

60. *Штефан М. И.* Ответственность за нарушение авторских и смежных прав // Предпринимательство, хозяйство и право. — 1996. — № 9. — С. 32-35.

61. *Штефан М. И.* Ответственность за нарушение прав в сфере промышленной собственности и судебная защита этих прав // Предпринимательство, хозяйство и право. — 1996. — № 10. — С. 41—44.

62. *Штумпф.* Лицензионный договор. — М.: Прогресс, 1988.

63. *Юрченко А. К.* Издательский договор. — Л., 1988.